DE LAGO OIL & TRANSPORT COMPANY

Een der kleinste delen van het Rijk van H.M. Koningin Wilhelmina heeft zich gedurende de laatste 20 jaar geleidelijk aan ontwikkeld tot een der belangrijkste. Het kleine eiland Aruba, slechts vijf bij dertig kilometer groot, heeft op één na de grootste olieraffinaderij ter wereld. De raffinaderij der „Lago", een dochtermaatschappij van de Standard Oil Co. (N.J.), speelde reeds voor 1939 een grote rol in de oliewereld en in de oorlogsjaren verwierf zij zich een sleutelpositie bij de voorziening van de dringend benodigde olieproducten voor de Verenigde Strijdkrachten. Van 1939 tot en met 1945 produceerde de „Lago" 530.000.000 gallon vliegtuigbenzine en meer dan 2.800.000.000 gallon motorbenzine, alsmede brandstof voor oorlogsschepen en andere producten.

Op 16 Februari 1942 werden een aantal olietankschepen geladen met ruwe olie uit Venezuela even buiten de kust van Aruba getorpedeerd, waarbij zij in brand vlogen en zonken; een duikboot heeft ook de raffinaderij beschoten, echter zonder ernstige schade te kunnen aanrichten. Men neemt aan dat dit de eerste aanval was van de as-mogendheden op het land van het Westelijk Halfrond. Ondanks de steeds aanwezige mogelijkheid van nieuwe aanvallen, ondanks totale verduistering gedurende twee jaar en ondanks de uitvoering van een kolosaal constructieprogramma om de voorraden vliegtuigbenzine te verhogen, heeft de raffinaderij haar productie constant kunnen opvoeren. Zij bereikte het maximum van deze productie-opvoering bij het behalen van een serie nieuwe productie-records gedurende de laatste 24 uren van de oorlog. In de laatste maand van de oorlog verwerkte de raffinaderij een kleine tien millioen vaten ruwe olie.

Sindsdien heeft de raffinaderij haar eigen productie-record dikwijls gebroken en dit record staat thans op meer dan 400.000 vaten ruwe olie, die zij in één enkele dag verwerkt.

Toen de „Lago" in 1924 op Aruba kwam was het bedrijf klein. Er lag destijds een groot tankschip gemeerd in de haven van Oranjestad en de tanks van dit schip werden volgeladen met ruwe olie, die over een afstand van 150 mijl vanuit het Meer van Maracaibo (in Venezuela) werd aangevoerd door kleinere schepen. De ruwe olie werd toen met tussenpozen in grote tankschepen gepompt voor verscheping naar de Verenigde Staten of andere landen. Men zag toen tevens de goede bruikbaarheid van de haven van St. Nicolaas in en na het uitbaggeren daarvan en het bouwen van aanlegsteigers en opslagtanken werd zij einde 1927 geopend als een overlaadplaats voor olieproducten.

In het begin van het daaropvolgend jaar werd de weg gebaand voor het bouwen van de nieuwe raffinaderij en de eerste distillatie-inrichting begon haar bedrijf in Januari 1929.

De „Lago" speelt een zeer belangrijke rol in het economisch leven van Aruba. Van de totale bevolking van het eiland van ongeveer 45.000 zielen zijn er bijna 8000 tewerkgesteld bij de raffinaderij, zodat — de gezinnen der arbeiders daarbij inbegrepen — bijna de helft van de bevolking een bestaan vindt door werk bij de raffinaderij. Zij

verschaft ook een bestaan indirect aan duizenden anderen die hun diensten verlenen of wier bedrijven afhankelijk zijn van het fabriekspersoneel.
Ongeveer 6400 van het arbeiderspersoneel zijn afkomstig van het Caraïbisch Gebied. Vijftig procent is van Nederlandse nationaliteit en daarvan is meer dan de helft Arubanen. Het overige van de arbeidersgroep is een cosmopolitisch mengsel van allerlei nationaliteiten. Er zijn meer dan 700 Amerikanen, een aantal Hollanders en Engelsen en arbeiders van bijna elk eiland in de Cariben, uit vele landen van Midden- en Zuid-Amerika, alsook personeel afkomstig van de meeste landen in Europa.
De „Lago", belast met de verantwoordelijkheid voor de gezondheid van bijna 20.000 zielen, heeft een van de beste ziekenhuizen in het Caraïbisch Gebied voor haar arbeiders en hun gezinnen. Er worden per jaar meer dan 83.000 bezoeken afgehandeld. Dit ziekenhuis heeft 140 bedden, 30 zuigelingkribben en 20 kinderbedden; het bestaande grote gebouw is thans overbezet en er bestaan plannen om het uit te breiden. Het ziekenhuis is voorzien van volledige faciliteiten met air-conditioned operatiekamers, verloskamers, laboratorium en Röntgen-inrichtingen en een apotheek. Behalve het ziekenhuis is er ook een kliniek op het fabrieksterrein voor het behandelen van minder ernstige en voor spoedeisende of noodgevallen. Door het Curaçaos Gouvernement is bepaald dat 50 % van de geneeskundigen der „Lago" van Nederlandse nationaliteit moet zijn.
De maatschappij heeft een ambachtsschool waar de Arubaanse jongens opgeleid worden voor werkzaamheden in de raffinaderij. Meer dan 400 jongens tussen de 14 en 18 jaar volgen deze school en ontvangen salaris gedurende hun vierjarige opleiding bij de „Lago". Gedurende hun eerste jaar brengen zij de helft van hun tijd door in speciale en uitstekend geoutilleerde leerling-werkplaatsen waar zij de grondbeginselen van verschillende vakken leren; de andere helft van hun tijd brengen zij door met een cursus waar zij rekenen, Engels en andere vakken leren. Later in hun cursus beginnen zij, terwijl zij hun klaswerk voortzetten, ook practische ervaring in de raffinaderij op te doen door in een aantal verschillende afdelingen te werken totdat bepaald kan worden welk soort werk het meest geschikt is voor hun aanleg en bekwaamheid.
Geregeld sparen voor onvoorziene gebeurtenissen en voor hun ouderdomsvoorziening wordt aangemoedigd door een spaarfonds, waarin de werknemer zelf en de maatschappij bepaalde bijdragen storten. Een speciaal vacantiefonds geniet eveneens financiële steun van de maatschappij ter bestrijding van reis- en andere kosten van de werknemer wanneer hij met vacantie gaat.
Verder helpt de „Lago" met het bestrijden van de woningnood, die het gevolg is van de gestadige aanwas der bevolking sedert de laatste 10 jaar en wel door haar krachtig voorstaan van de „Home Building Foundation", een woningbouwstichting die huizen bouwt en deze tegen kostprijs aan de werknemers der „Lago" verkoopt. De „Lago" heeft een groot aantal woningen en tehuizen gebouwd, die zij verhuurt aan gezinshoofden en vrijgezellen, die met het toezicht op de werkzaamheden der arbeiders van de maatschappij belast zijn.
Gedurende het 20-jarig bestaan der „Lago" op Aruba hebben er in de levenswijze en levensstandaard van de Arubaanse bevolking ontelbare ingrijpende veranderingen plaats gevonden. Practisch iedereen, die werken wil, wordt er goed betaald. De levensstandaard is gestegen en de gezondheidstoestanden zijn verbeterd. Er is thans beter en meer onderwijs, ofschoon er op dit gebied nog veel te wensen overblijft.

De gemiddelde Arubaan heeft thans een beter huis voor zijn gezin en voedt het beter op dan 20 jaar geleden en bovendien, dank zij het ruime loon dat de „Lago" hem betaalt en dank zij het „Lago"-spaarfonds, kan hij op bevredigende wijze voor zijn oude dag zorgen, hetgeen niet mogelijk was in Aruba's dagen voor de komst der „olie".
De „Lago" heeft vele beroemde bezoekers ontvangen, maar nooit voelde zij zich meer vereerd dan door het bezoek van H.K.H. Prinses Juliana op 29 Februari 1944 en door dat van Z.K.H. Prins Bernard op 24 October 1942. Duizenden werknemers der „Lago" hadden het voorrecht de Koninklijke Bezoekers te zien, toen zij door de raffinaderij en de woonwijken reden en overal waar de Hoge Bezoekers pauseerden werden zij geestdriftig toegejuicht.
Ter identificatie draagt iedere werknemer van de „Lago" een penning (rond metalen plaatje) met zijn foto erin. Als nouveauté liet de „Lago" Politie-Afdeling vóór de aankomst van H.K.H. Prinses Juliana zulk een fotopenning maken voor ieder lid van het Koninklijk Gezin. Toen de Prinses de penningen zag, was zij er zeer mede ingenomen en wenste niet alleen de Hare op de gebruikelijke manier gedurende Haar bezoek aan de raffinaderij te dragen, maar nam ook de andere penningen mede naar Canada als souvenir van Haar bezoek aan de „Lago".